

МОВНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЗМІВ У НІМЕЦЬКОМОВНИХ ЗМІ

У статті розглядається процес запозичення англійзмів у німецькій мові, аналіз якого привертає увагу дедалі більшої кількості дослідників у галузі лінгвістики та термінознавства з метою більш глибокого та всебічного дослідження мовознавчої специфіки німецьких ЗМІ. У статті приділяється особлива увага необхідності аналізу сучасних лексичних тенденцій запозичень з англійської мови. Проаналізовано англізми, що функціонують у текстах газетного дискурсу, розміщених на сайтах німецькомовних інтернет-видань, а саме газета «Der Spiegel». Виявлено основні функції, типи та форми англійзмів у німецькому медійному дискурсі.

Ключові слова: англіцизми, німецька мова, лексична система, ЗМІ, мовне середовище

The article examines the process of borrowing Anglicisms into the German language, an analysis of which is attracting the attention of an increasing number of researchers in the fields of linguistics and terminology. The aim is to conduct a more in-depth and comprehensive study of the linguistic specificities of German media. Special attention is given in the article to the need to analyze current lexical trends in borrowing from the English language. The article analyzes Anglicisms used in newspaper discourse texts published on German-language online news sites, particularly the newspaper "Der Spiegel." The main functions, types, and forms of Anglicisms in German media discourse are identified.

Key words: Anglicisms, German language, lexical system, media, linguistic environment

На сьогодні інтерес дослідників й досі не згасає до розвитку мовних систем, зокрема щодо різних аспектів впливу однієї мови на іншу в процесі запозичення. У центрі уваги вітчизняних і зарубіжних дослідників усе ще залишаються спроби простежити вплив англомовних запозичень на німецьку мову. Сучасне людство живе в епоху глобалізації, тобто процесу, пов'язаного із всесвітньою інтеграцією та уніфікацією в галузі економіки, політики, культури, що своєю чергою накладає відбиток і на мовні особливості суспільства. Мовна інтеграція – це результат високої мобільності, швидкого розвитку комунікації сучасного суспільства. Мови можуть вільно переймати слова одна в одну. У зв'язку з цим варто відзначити появу неофіційної «підмови» серед населення Німеччини. Існує спеціальний термін для позначення змішування англійських і німецьких не тільки слів і виразів, а й цілих речень – Denglisch або Denglish (слово утворене з поєднання слів Deutsch і English). Рідше зустрічаються позначення Engleutsch, Germish,

Genglish. Саме тому кількість англомовних запозичень у німецьку мови постійно зростає, що справляє певний вплив на німецьку мову та її структуру. Нові мовні елементи, переходячи в мову, що приймає, зазнають адаптаційних процесів. У зв'язку з цим є необхідним простежити сучасні тенденції англомовних запозичень у німецькій мові з метою виявлення мовної специфіки англомовних запозичень, що функціонують у німецькому медійному дискурсі.

У лінгвістичній науці перші спроби вивчити англізми були зроблені Х. Ціндлером. Згідно з дослідником, їх слід розглядати не як прості запозичені з британського або американського варіантів англійської мови слова або незвичайні комбінації, а й як будь-які зміни відтінків значень лексичних одиниць німецької мови або їхнього контекстуального вживання за зразком англійської мови [1, с. 15]. Питанням освоєння й адаптації англійських запозичень у німецькій мові займалися такі зарубіжні дослідники, як Г. Фінка, І. Пфінцер, В. Фірек, І. Арнольд та ін. Останнім часом мовні зміни, що відбуваються в німецькій мові під впливом англійської, привертають увагу багатьох відомих німецьких лінгвістів, серед яких слід відзначити праці Р. Бергманна, Г. Глюка, В. Зауера, Л. Лемнітцера, Р. Келлера, А. Шенфельда, Х.-Г. Шмітца, Я. Г. Шнайдера, Г. Фрица, Ч. Гютцелера (англіцизми у мові преси) [2, с. 42].

У нашому дослідженні слідом за вищевказаними науковцями, розуміємо під поняттям «англізм», що це запозичення з англійської мови в будь-якій іншій мові, у нашому випадку – у німецькій. Наприклад, такі слова, як: *das Meeting* (збори, зустріч), *das Team* (команда, колектив). Англізм можна розглядати як одиницю (слово, комбінацію слів), запозичену з британського/ американського варіантів англійської мови, що характеризується різним ступенем адаптації.

Новинні тексти німецькомовної преси вже десятки років перебувають під увагою лінгвістів, оскільки вони найчіткіше відображають сучасну реальність. Публіцистичний стиль у 21 столітті починає звільнятися від жорсткої цензури і з'являється свобода слова. Тому в текстах ЗМІ з'являються лексичні, графічні, граматичні, орфографічні особливості. Крім того, ЗМІ притаманна емоційність висловлювань, ескпресивність, які можуть викликати англізми. І для аналізу функцій і типів англізмів у німецькомовному медійному дискурсі ми розглянули випуски журналу «*Der Spiegel*» за 2023 рік.

Під час дослідження розглянуто близько 55 журналів «*Der Spiegel*», з яких проаналізовано 12, по одному за кожен місяць року. Вибір було зроблено з урахуванням найбільшої зустрічаємості запозичень в журналах і з урахуванням відмінної одна від одної тематики кожного видання.

За тематичними сферами англізмів виділено такі галузі: політична сфера (включно з політикою і правом), соціальна сфера (освіта, релігієзнавство, суспільство, соціальні проблеми, медицина тощо), суспільноекономічна галузь (економіка, робочий процес тощо), мас-

медіа, реклама, товари і послуги (включно з продуктами, одягом, послугами, туризмом, модою), ІТ і техніка (інформаційні технології та різні технічні пристрої), розважальна сфера (музика, театр, мистецтво тощо), спорт, науково-дослідницька діяльність, інше (розмовні слова, предмети і явища, які не належать до жодної з названих вище сфер).

При цьому кількість одного і того самого англізму, що зустрічається в журналі буде враховуватися один раз, незважаючи на те, що деякі запозичення з'являються по 8-10 разів протягом усього журналу.

Проаналізувавши випуски з № 43-52 від 20.10.2023 по 22.12.2023 р., знайдено близько 300 англізмів. Більшість англізмів з галузі ІТ і техніки, суспільно-економічної галузі, а також з мас-медіа, реклами товарів та послуг. Найменше число помічено зі сфери науково-дослідної діяльності. При цьому деякі англізми зустрічалися не один раз. Наприклад, *der Job, das Foto, der Fan, das Internet, die CD, die Bar, die SMS, die TV-Show, das Label, Digitale Tageszeitung* та інші. Найбільше повторюваність зі сфери ІТ і техніки. Також, нами було виявлено англізми за формою запозичення (подано вибірково приклади), а саме:

- direkte Entlehnungen (запозичення без будь-яких змін форми): «*Folgen für Ihren Job*», «*Albrecht hält die Aufsichtsratsstätigkeit von Joost für nicht vereinbar mit dem Job als Internetbotschafterin*», «*der erste Job*» [Der Spiegel, 20.10.2023];

- angepasste Entlehnungen (зі змінами природної форми): «*Der Stopp umfasste alle Rüstungsgüter*» » [Der Spiegel, 10.11.2023];

- Lehnübersetzungen (калькування): «*Fichtner begleitete zusammen mit dem Fotografen Sven Döring Tag- und Nachtschichten in einem Altenheim im Frankischen Hof*» » [Der Spiegel, 17.11.2023];

- Komposita: «*die Gespräche am Vorabend an der Hotelbar*» » [Der Spiegel, 24.11.2023];

- Teilübersetzungen: «*die türkische Luftwaffe*» » [Der Spiegel, 01.12.2023];

- Scheinentlehnungen: «*Rede für Rede zog ich mir rein, wie die Folgen einer guten Serie. Parteitags-Binge-Watching*» [Der Spiegel, 08.12.2023].

Таким чином, під час аналізу та тематичної класифікації англізмів на основі опертя на інформацію з друкованих видань «*Der Spiegel*» за 2023 р. англізми класифіковано – за формою запозичення і функціонуванням.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Glahn R. Der Einfluss des Englischen auf gesprochene deutsche Gegenwartssprache. / Richard Glahn. Band 4. 2. Auflage. Peter Lang Frankfurt, 2002. 216 S. 11.
2. Yang W. Anglizismen im Deutschen. Am Beispiel des Nachrichtenmagazins DER SPIEGEL. Reihe Germanistische Linguistik. Herausgegeben von H. Henne, H.Sitta u. H.E.Wiegand. Berlin: de Gruyter, 1990. 238 S.
3. Zifonun G. Überfremdung des Deutschen: Panikmache oder echte Gefahr? Institut für Deutsche Sprache, 2002.

Науковий керівник кандидатка педагогічних наук, доцентка Гоштанар І. В.